

Viiskümmend aastat Spinnakeri – regatt, mis sündis olümpiaunistusest ja kasvatas põlvkondi

Tekst: Piret Salmistu

Fotod: Aleksandr Abrosimov

Kui juulis täitub Kalevi Jahtklubi sadam taas noorte purjetajate saginaga, purjede sahina ja startidootuse pingega, kirjutatakse Eesti noorpurjetajate loos järjekordne tähis: **9.–12. juulini 2026 toimub Pirital 50. Spinnakeri regatt.**

Pool sajandit ühe noortevõistluse kohta tähendab enamat kui lihtsalt pikka traditsiooni. See tähendab järjepidevust läbi ajastute, riigikordade ja purjetamispõlvkondade. Veel enam – see tähendab lugu, mis algas ajal, mil Eestis ei ehitatud ainult sadamaid ega valmistatud suurvõistluseks, vaid püüti kasvata täiesti uut purjetajate põlvkonda.

Spinnaker ei sündinud lihtsalt ühe regatina. Selle taga oli suur siht: valmistada Eestit ette hetkeks, mil Tallinn pidi vastu võtma maailma purjetamispärimiku 1980. aasta Moskva olümpiamängude purjeregatil.

Kui olümpia tõi purjetamise rahva sekka

1970-ndate aastate keskel, pärast seda kui Tallinn sai õiguse korraldada olümpiapurjeregatt, mõisteti kiiresti, et olümpia ei saa tähendada ainult rajatise, sadamaid ja võistluskohti. Sama oluline oli tekitada purjetamise vastu laiem huvi ning tuua noored selle ala juurde.

Selle ülesande kandjaks sai toonase Loomingulise Tootmiskoondise Eesti Reklaamfilm juurde loodud sporditoimetuse **Spinnaker**, mille eesmärgiks sai purjetamise populariseerimine. Koos ajalehe Noorte Hääle toetusega käivitati ettevõtmine, mida toonases ajakirjanduses nimetati julgelt „**Eesti populaarseimaks olümpiaettevõtmiseks**” – **Spinnakeri ning Noorte Hääle purjetamiskool.**

See ei olnud lihtsalt teoreetiline purjetamisõpetus, kus aktiivse lugeja ja vaatjana sai osa võtta kord kuus ajalehes Noorte Hääle saatetavast ja telesaatetes „Reklaamiklubi” avaldatavast. See oli ka praktiline programm: noored pidid talvel ise paadi valmis ehitama, et suvel sellega regati starti tulla.

Talvel tuli ehitada, et suvel purjetada

Purjetamiskooli esimese õppetunni pealkiri ajalehes Noorte Hääle kõlas kõnekalt: „Optimisti ehitamisel läheb vaja optimismi.” Tallinna Spordilaevade Katsetehase insener-konstruktor ja NSV Liidu meistersportlane **Enn Metsar** avaldas tööjoonised ja õpetused, kuidas ehitada rahvusvahelise klassi noorte svertpaat **Optimist**.

Optimist polnud juhuslik valik. Selle projekteeris Ameerikas Clark Mills

Purjetamiskooli algus ajalehes Noorte Hääle - detsember 1976.

Purjetamiskooli logo

eesmärgiga luua lastele võimalikult lihtne, odav ja turvaline purjekas. Hiljem levis see kiiresti üle maailma ning muutus noorpurjetamise universaalseks klassiks. Lihtsa kandilise kuju tõttu kutsuti paati sageli ka „**seebikarbiks**”. Enn Metsar rõhutas, et just selle aluse juures on algajal kõige lihtsam õppida: väike puri, stabiilne kere, turvaline ehitus ning lihtne käsitlemine.

Selle kõrvale tuli toonase olümpiaetevõistluse loosung: „Iga koolikollektiivile, pioneerimalevale, suvelaagrite jne oma purjepaati!” Spinnakeri toimetaja **Mati Eliste** kirjutas tollal: „Alustagem siis talvel „Optimisti” ehitamist, et suvel osa võtta regatist.” Plaani järgi pidi kuni olümpiani toimuma igal suvel üks uus regatt. „See on esimene regatt, järgmisel suvel korraldame teise ja nii edasi, enne olümpiat jõuame teha neli regatti.”

Esimene Spinnaker Harku järvel

Esimene Spinnakeri regatt peeti 1977. aasta 18. juunil Harku järvel. Kokku osales 55 noorpurjetajat Tallinnast, Pärnust, Kuressaarest (toonane Kingissepast), Tartust ja mujalt. Kohale tulid ka lapsevanemad, treenerid ja publik.

Ajalehe reportaaž kandis pealkirja „Oli võistlejaid, oli publikut”.

Paremus selgitati kolme sõidu tulemuste põhjal olümpia punktisüsteemi alusel.

Optimistid Harku järvel. Foto: Lembit Peegel

Esimese regati esikuuikud

Vanem vanusegrupp – 1963. a sündinud ja nooremad

1. Ivari Männi – 33,7
2. Matti Mik – 34,4
3. Toomas Soots – 35
4. Veikko Kuusk – 36
5. Jaan Väinsalu – 41
6. Vladimir Gussev – 46

Noorem vanusegrupp – 1965. a sündinud ja nooremad

1. Agu Tomingas – 36
2. Tauno Tõnus – 41
3. Raul Käi – 41,7
4. Peter Šaraškin – 41,7
5. Kaijo Kuusing – 44
6. Uku Kuusk – 50

Vanuseklasside kolme paremat au-tasustati diplomi ja olümpiamüntidega. Noorte Hääle ja Reklaamfilmi purjetamiskoolis ehitatud Optimisti sai auhin-naks Kalevi Tallinna purjetamiskool. Kõik osavõtjad said Spinnakeri regati märgi.

Tänu Kalevi purjetamiskooli treeneri Tõnu Reitsaku asjalikule kommentaarile oli vaatajail selge pilt järvel toimuvast. Ei jälgitud mitte ainult purjekolmnurki kaldaäärse taustal, vaid saadi ka teada, kes mida täpselt teeb, miks ja kuidas. Nii toimus esimest korda ka purjetamise *live*-kommentaari.

Juba esimesel regatil oli selge, et Spinnaker ei jää väikseks ettevõtmiseks.

Harku järvelt Tallinna lahele

Esimesed üksteist aastat toimus regatt Harku järvel. 1989. aastal kolis regatt Tallinna lahele, sest osalejate arv kasvas kiiresti ning eesmärk oli tuua Eestisse rahvusvahelise tasemega Optimistide võistlus. Samast aastast võttis korralduse üle **Eesti Optimist Klassi Liit** ning regati keskseks vedajaks sai **Mart Meiel**. Mart Meiel meenutab: „Eesti Vabariigi algusaastatel kadusid regatti toetanud organisatsioonid ja regatt kaotas ajutiselt oma sära ja suuruse.”

2007. a tuli regati toetajaks **LHV**. „Alates aastast 2007 on Optimist klassi toetanud AS Lõhmus, Haavel ja Viisemann ning siis algas ka Spinnakeri regati uus tõus,” ütleb Mart Meiel. 2010. a liitus regatiga ka Zoom8 klass.

Numbrid, mis näitavad kasvu

Kahe tuhande kümnendad aastad ku-junesid Spinnakeri regati jaoks kiire kasvu perioodiks, mil võistlus kinnistas end Põhja-Euroopa ühe suurima noorte purjetamisregatina. 2019. aastal saavutas regatt oma senise absoluutse tipptase-me 267 osalejaga, kellest 208 purjetas Optimistil ja 59 Zoom8 klassis.

Spinnakeri regati kasvuaastate osavõttustatistika

Purjetajaid osales 2019. aastal kokku 11 riigist: Austraaliast, Bulgaariast, Soomest, Suurbritannist, Lätist, Leedust, Venemaalt, Rootsist, Türgist, Ukrainast ja Eestist.

- 2010 – 97 võistlejat (69 Optimist + 28 Zoom8)
- 2011 – 133 võistlejat (97 Optimist + 36 Zoom8)
- 2012 – 153 võistlejat (114 Optimist + 39 Zoom8)
- 2013 – 202 võistlejat (145 Optimist + 57 Zoom8)
- 2014 – 203 võistlejat (145 Optimist + 58 Zoom8)
- 2015 – 197 võistlejat (149 Optimist + 48 Zoom8)
- 2016 – 218 võistlejat (171 Optimist + 47 Zoom8)
- 2017 – 229 võistlejat (168 Optimist + 61 Zoom8)
- 2018 – 253 võistlejat (206 Optimist + 47 Zoom8)
- 2019 – 267 võistlejat (208 Optimist + 59 Zoom8)

Need arvud näitasid selgelt, et Spinnakerist oli kujunenud mitte ainult Eesti, vaid kogu piirkonna üks olulisemaid noorte purjetamise kohtumispaike, kus Pirital kohtusid igal suvel sajad noored purjetajad paljudest riikidest.

Covidi aastad töid arusaadavalt langetasid ning alates 2023. aastast on regatt keskendunud taas ainult Optimist klassile ja 2025. aastal oli stardiliinil 140 Optimisti.

Viimased kaksikümmend aastat on regati kodusadamaks olnud **Kalevi Jahtklubi**. Kalevi Jahtklubi tingimused ja võistlusametnike kogemus on olnud ka üks võtmetegureid, miks Spinnakerist on kujunenud rahvusvaheliselt hinnatud noortevõistlus.

50 aastat hiljem

Viiskümmend aastat tagasi oli Spinnaker olümpiaettevõtmine. Täna on see Eesti purjetamises iseseisev institutsioon.

Paljude jaoks algab purjetamismälu just sellest regatist – esimesest stardist, esimesest protestist, esimesest regati märgist, medalist või lihtsalt esimesest tundest, et meri, tuul ja purjetamine võivad jääda elu osaks.

Ja just seepärast ei tähistata tänavune juubel ainult üht numbrit.

See tähistab viitkümmet aastat purjede all kasvanud noorte lugu.

Allikad: ajalehtede Noorte Hää ja Spordileht väljavõtted ja Kalevi Jahtklubi arhiiv.

© 2019. Aleksandr Abrosimov Photography.

